

Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava

Na temelju članka 36. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, a u skladu sa člankom 27. Poslovnika, Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava na 93. sjednici, održanoj 18. siječnja 2023. godine, razmatralo je **Nacrt prijedloga Zakona o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača.**

Na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva usvojeno je sljedeće

MIŠLJENJE

1. Povjerenstvo za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava podržava donošenje Nacrta prijedloga Zakona o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača.
2. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Hrvatske udruge poslodavaca.

IZDVOJENO MIŠLJENJE HRVATSKE UDRUGE POSLODAVACA

Članak 8. Predstavničke tužbe i prekogranične predstavničke tužbe

Komentar

U slučaju utuženja skupine trgovaca zbog promicanja protupravnog postupanja ili postupanja kojima se promiče korištenje nepoštene poslovne prakse, potrebno je određeno predviđjeti da se istom predstavničkom tužbom može utužiti skupina trgovaca koja promiče istu nepoštenu poslovnu praksu.

Naime, priroda i svrha predstavničke tužbe odnosi se na aktivno legitimiranu stranu uzimajući u obzir broj potencijalno pogođenih potrošača, dok bi utuženje skupine trgovaca bilo opravданo ukoliko se radi o istim nepoštenim poslovnim praksama kojima su potrošači pogođeni. U protivnom, bilo bi potrebno podnijeti zasebnu predstavničku tužbu radi lakšeg postupka dokazivanja, budući da bi u suprotnom (veliki broj tužitelja i veći broj tuženika s nužnošću dokazivanja činjenica koje se odnose na korištenje različitih nepoštenih poslovnih praksi), ovakvi postupci bili iznimno složeni u pogledu dokaznog postupka. Stoga, u slučaju utuženja skupine trgovaca u okviru pojedine predstavničke tužbe treba dokazati postojanje iste nepoštene poslovne prakse, u odnosu na sve tužene trgovce. Teret ovog dokaza je na tužiteljima i oni bi trebali dokazivati osnovanost tužbe u odnosu na sve tužene trgovce. Na sudu je da ocijeni dokaze postojanja ovakve prakse u odnosu na svakog pojedinog tuženog trgovca u okviru pojedine predstavničke tužbe.

Članak 9. Prethodno upozorenje

U stavku 1. propisati kako ovlašteni tužitelj ima mogućnost pored upozorenja, tražiti i naknadu štete, ako je šteta nastala. Ukoliko se šteta nadoknadi, nema osnove za vođenje spora.

U stavku 2. predlaže se rok od 30 dana za usklađenje poslovanja trgovca. Propisani rok od 14 dana prilično je kratak za usklađenje poslovanja trgovca koji su često veliki sustavi u kojima usklađenje zahtijeva zajedničku akciju više odjela. S obzirom na složenost, predlažemo rok od minimalno 30 dana za usklađenje.

Članak 10. Medijacija prije podnošenja predstavničke tužbe

U stavku 1. predlaže se proširiti mogućnost podnošenja prijedloga za rješavanje spora putem medijacije na sve tri vrste tužbi iz članka 8. stavka 1. ovog Zakona.

Nejasno je zašto se definira mogućnost podnošenja prijedloga za rješavanje spora putem medijacije samo u slučaju podnošenja predstavničke tužbe za naknadu štete, a ne i na predstavničku tužbu za utvrđenje i za zabranu postupanja, za koje je propisano samo prethodno upozorenje.

Članak 11. Medijacija tijekom postupka

U stavku 1. nije jasno, zašto se mogućnost medijacije ograničava samo na tužbu za naknadu štete, a ne i na ostale dvije tužbe iz članka 8. stavka 1. ovog Zakona.

Članak 12. stavak 4. Ovlaštena tijela za podnošenje predstavničke tužbe

Ukoliko se dopušta mogućnost *ad hoc* imenovanja kvalificiranog subjekta, predlažemo da se to imenovanje odnosi samo na domaću predstavničku tužbu, sukladno odredbi 28 Preamble Direktive.

Dodatno, predlažemo predvidjeti mogućnost danu odredbom 38 Preamble Direktive o nalaganju pojedinom potrošaču koji je obuhvaćen predstavničkom tužbom, da naknadi tuženiku troškove postupka koje je prouzročio namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Članak 13. Postupak odabira ovlaštene udruge ili drugog oblika udruživanja udruga

U stavku 6. je navedeno kako Ministarstvo donosi odluku o brisanju tijela s Popisa ovlaštenih tijela u slučaju prestanka ispunjenja prepostavki. Međutim, nije navedeno što u slučaju brisanja tijela s Popisa? Smatra li se to razlogom za prekid postupka ukoliko teče parnica ili stranke mogu promijeniti udrugu koja će ih zastupati? To bi trebalo definirati.

Članak 17. Privremene mjeru

Predložena odredba iznimno je otegotna i u suprotnosti s načelom saslušanja stranaka i pravom na pravično suđenje. Potrebno je dati mogućnost da se suprotna strana izjasni o navodima tužitelja iz prijedloga za privremenu mjeru, dostavom tog prijedloga suprotnoj strani ili pozivom da se očituje pred sudom. Tek ako bi izostala reakcija tuženika, sud može *ex officio* ili na prijedlog tužitelja donijeti privremenu mjeru.

Zakon nigdje ne spominje pravo prigovora na rješenje o privremenoj mjeri, čime tuženika stavlja u nepovoljniji položaj. Važi li u ovom slučaju primjena ZPP-a?

Članak 18. Žurnost u postupcima za utvrđivanje i zabranu protupravnog postupanja trgovca

U stavku 1. potrebno je precizno naznačiti rok za podnošenje odgovora na tužbu, budući je ovakva odredba u suprotnosti sa člankom 285. stavkom 1. ZPP-a te će primjena ove odredbe dovesti do učestalih odgađanja ročišta zbog onemogućavanja prava na očitovanje u roku od 8 dana.

Da li odredba stavka 2. znači da tuženik treba dati odgovor na tužbu na pripremnom ročištu?

U odnosu na stavak 5., rok od 30 dana za donošenje odluke u dugostupanjskom postupku je prekratak i nerealan i smatramo kako će ići na štetu kvalitete odlučivanja.

Predstavničke tužbe potencijalno mogu biti vrlo složene, po broju oštećenika (posebno kada se radi o tužbama za naknadu štete), dok kod tužbi za zabranu postupanja može se raditi o pravno vrlo složenim pitanjima te bi propisivanje takvog roka moglo ići na štetu kvalitete odlučivanja. Bolji bi kriterij bio „dužnost žurnog odlučivanja u razumnom roku“ koji doduše proizlazi već iz uvodnih odredbi članka 4. ovog Nacrtu zakona kojim je predviđena hitnost u postupku po predstavničkim tužbama.

Članak 19. Sadržaj predstavničke tužbe

U stavku 1. odredba o popisu oštećenika koja predviđa davanje izjave volje za zastupanjem i visinu štete koja im pripada, trebala bi biti točno određena. U interesu pravne sigurnosti bilo bi potrebno propisati formu izjave volje (ovjera kod javnog bilježnika) i sadržaj podataka (ime i prezime, OIB i sl.). Također, nužno je od strane tužitelja odrediti i dostaviti dokaz o skupini ili najmanjem broju potrošača na koje se tužba odnosi, kao i učiniti vjerojatnim sličnost pojedinih zahtjeva, a sukladno odredbi 12 Preamble Direktive.

Vezano za stavak 3. i 4. prema ZPP-u za zastupanje je potrebna punomoć. Ovaj Nacrt zakona daje pravo zastupanja udruzi kao pravnoj osobi, ali ne regulira tko fizički zastupa stranku. Prema ZPP-u zastupnici mogu biti samo odvjetnici i diplomirani pravnici zaposleni kod pravne osobe ili udrugе, tim da za iznose veće od 6.636,14 eura, moraju imati položen pravosudni ispit. Ukoliko se ovo ne regulira, nastat će problem u praksi. Također, trebalo bi precizirati na koji način će se objektivizirano određivati visina štete.

Članak 21. Oštećenici obuhvaćeni tužbenim zahtjevom

U kojem obliku će se davati izjava volje za zastupanjem ovlaštenom tužitelju? Bilo bi poželjno da se propiše pisani oblik takve izjave, te predlažemo: „Kako bi njihove tražbine prema tuženiku bile obuhvaćene predstavničkom tužbom za naknadu štete, oštećenici moraju izričito pisanom izjavom izjaviti volju za zastupanjem ovlaštenom tužitelju.

Članak 24. Odluka

Smatramo kako bi se odlukom suda trebalo riješiti i tko snosi troškove postupka.

Članak 25. Parcijski rok

Smatramo nepotrebним dvostruko normiranje odnosno ponavljanje odredbe članka 328. Zakona o parničnom postupku.

Članak 27. Dokazna snaga presude za ostale sudove

U parničnom postupku presuda nije dokazno sredstvo. Prema ovakvoj formulaciji ona bi eventualno mogla predstavljati prethodno (prejudicijalno) pitanje o postojanju povrede propisa, ali nikako se ne može reći da je ona dokaz, te je navedeno potrebno korigirati.

Članak 28. Financiranje parnice

U stavku 3. je navedeno kako je zabranjeno financiranje predstavničke tužbe za naknadu štete od strane konkurenata tuženika ili osobe koja je ovisna o tuženiku. Koja je sankcija ako se to utvrdi?

U stavku 4. predlaže se predvidjeti da se na ispunjavanje kriterija kvalificiranog subjekta za vođenje parnice pazi sve do donošenja pravomoćne presude.

Članak 29. Naknade za sudjelovanje

U ovoj odredbi je navedeno kako ovlašteni tužitelj u konkretnoj parnici može zahtijevati od potrošača koji su izrazili volju da ih se zastupa u parnici povodom predstavničke tužbe za naknadu štete simboličnu naknadu za sudjelovanje u toj parnici. Moramo napomenuti kako pravo na naknadu troškova prema Zakonu o parničnom postupku i Zakonu o odvjetništvu, imaju samo odvjetnici te se ovakva formulacija može smatrati nadripisarstvom. Ispravnim smatramo da Udruga, koja je ovlašteni tužitelj može zahtijevati od potrošača predujmljivanje troškova.

Članak 30. Prekid zastare

Odredbu o prekidu zastare predlažemo brisati jer je nejasna i proturječna. O kojem je točno tužbenom zahtjevu riječ?

Članak 31. Informacije o predstavničkim tužbama i prekograničnim predstavničkim tužbama

U stavku 2. je navedeno kako je tuženik dužan obavijestiti zainteresirane potrošače o podnesenoj predstavničkoj tužbi za naknadu štete koja se vodi protiv njega. Time se tuženiku nameće nepotreban teret da obaveštava o tužbi podnesenoj protiv sebe i to u trenutku dok još nije donešena nikakva pravomoćna odluka koja bi utvrdila povredu. Zašto se ta dužnost ne nameće tužitelju koji ima interes za uspjeh u sporu, dok se tuženiku nameće obveza kojom sam sebe dovodi u nepovoljniji procesni položaj. Predlažemo navedenu dužnost odrediti kao tužiteljevu obvezu koju može objaviti na svojoj web stranici, a ne tuženikovu. Na koji način utvrditi tko su zainteresirani potrošači?

Iz odredbe stavka 3. nije jasno tko su povrijeđeni potrošači, ako još nema pravomoćne sudske odluke o utvrđenoj povredi, budući se u trenutku podnošenja tužbe ne može presumirati je li i koji potrošač povrijeđen. Predlažemo da se takve potrošače nazove „zainteresirani potrošači“ kao u stavku 2. ili potrošači koji imaju interes pridružiti se predstavničkoj tužbi.

Koordinatorica Povjerenstva

Nuša Žunec, v. r.